

Loppuseminaari 19.11.2025

SARA

Kotimaisen saven käyttö ympäristöystävällisenä rakennusmateriaalina

Euroopan unionin
osarahoittama

Varsinais-Suomen liitto

Ohjelma

8.45-9.15 Kahvi

9.15 SARA lyhyt esittely

9.30 GTK

9.50 TuAMK

10.20 ÅA

10.35 Tauko

10.45 Infrarakentamisen puheenvuoro, Elina Wallden, Marttilan Maanrakennus Oy

11.00 Talonrakentamisen puheenvuoro, Suveka Kymäläinen, Savimerstarit Oy

11.15 Keskustelu

11.30 Näyttely

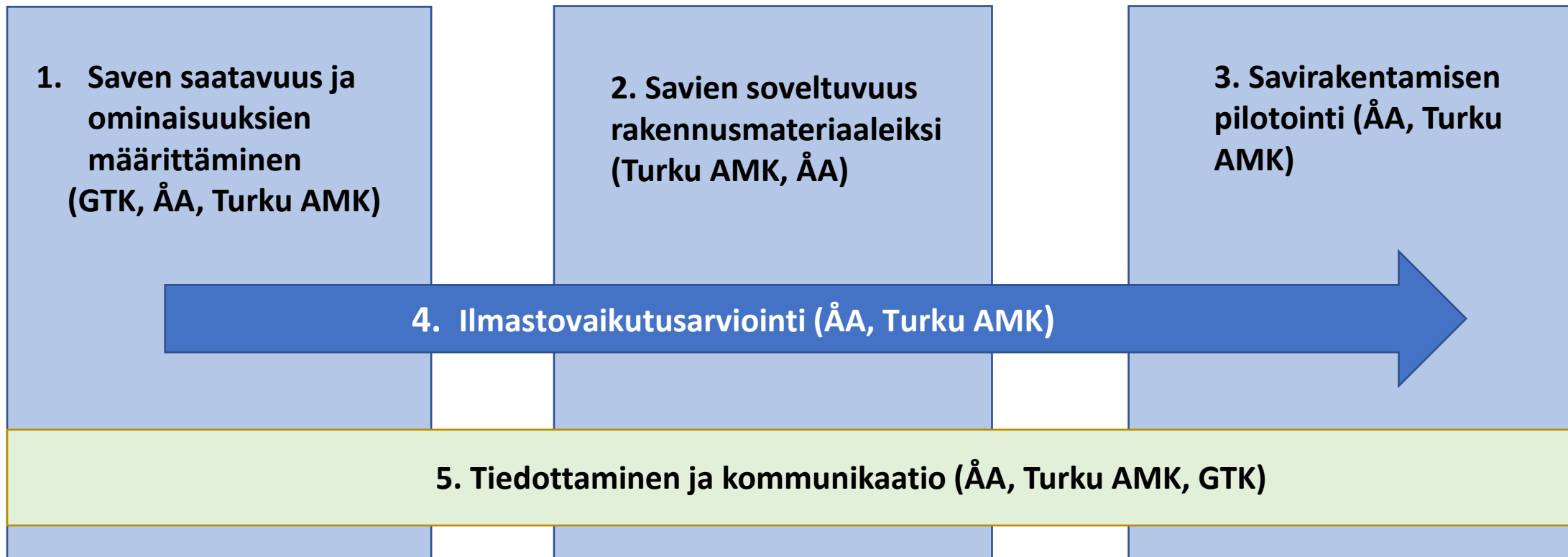
SARA – Kotimaisen saven käyttö ympäristöystävällisenä rakennusmateriaalina

- Aikataulu: 1.1.2023 - 31.12.2025
- Partnerit: Åbo Akademi, Turku AMK, GTK
- Budjetti: 679 983 € (kokonaissumma), EAKR tuki 70 %
- Virallisesti hyväksytty: 13.10.2023

Tavoitteet

- Kehittää uudenlaisia ratkaisuja kierrätettyjen savimassojen hyödyntämiseen ja maamassojen käsittelyyn.
- Tuottaa vähähiilisiä ratkaisuja, kehittää toimintamalleja, ja siten vaikuttaa hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttamiseen
- Paikallisten kierrätysmateriaalien käyttö vähentää neitseellisten materiaalien käyttöä sekä kuljetusten määrää ja siten edistää hiilineutraalisuutta.
- Infrarakentamisessa on tavoitteena käyttää teollisuuden sivuvirtoja korvaamaan osa sementtitarpeesta.
- Tuottaa uutta tietoa kotimaisen saven käyttömahdollisuuksista yritysten ja teollisuuden tuote- ja kasvukehityksen tueksi.
- Kehittää ympäristöystävällisiä ja turvallisia savipohjaisia rakennusmateriaaleja edistämään savirakentamista ja lisäämään kiinnostusta savesta ympäristöystävällisenä rakennusmateriaalina.

SARA-hankkeen työpaketit

Tapahumat

- Avauswebinaari 24.1.2024
 - n. 70 osallistujaa
- Savirakentamisen työpaja 12.12.2024
 - Yhteistyössä SARA ja BIODEMO
 - n. 35 osallistujaa
- Loppuseminaari 19.11.2025
 - n. 55 osallistujaa
- 4 ohjausryhmän kokousta + 1 vielä 28.11
- Projektikokous joka toinen viikko
- Tulossa 2026: SARA-Hankeraportti, GTK raporttisarjassa

ÅA valikoidut tulokset

Kemiallinen koostumus (SARA hanke)

Oksidi	CaO	MgO	SiO ₂	Al ₂ O ₃	K ₂ O	Na ₂ O	Fe ₂ O ₃	TiO ₂	S
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Torppala 1	1.5	3.8	60.8	18.4	3.6	2.6	8.5	0.9	
Torppala 2	1.5	4.0	59.0	18.3	3.6	2.8	8.9	0.8	1.1
Fuuga	1.5	3.4	61.6	17.4	3.6	2.7	8.5	0.9	0.5
Kirstinpuisto	1.4	4.2	56.9	19.5	4.1	2.7	10.2	1.0	
Pukkila 3m	1.4	4.1	58.6	19.2	3.8	3.3	8.8	0.9	
Pukkila surface	1.5	3.8	60.1	18.0	3.8	2.6	9.2	1.0	
Raisio 4m	1.4	4.2	57.6	19.2	3.8	3.1	9.8	0.9	
Raisio 8m	1.5	4.1	58.2	19.1	3.9	3.2	9.2	0.8	
Itäharju 1	1.5	4.0	58.4	18.8	4.3	2.4	9.7	0.9	
Itäharju 2	1.3	4.3	57.0	19.6	4.1	3.0	9.7	1.0	
Herttuankulma	1.3	3.5	61.3	16.5	3.6	2.6	9.1	1.1	0.7
Voimakatu	1.3	4.0	58.1	18.7	4.1	2.8	9.8	1.1	
Satama	1.5	2.8	64.4	15.6	3.9	2.7	8.3	0.8	

Mineraloginen koostumus (SARA hanke)

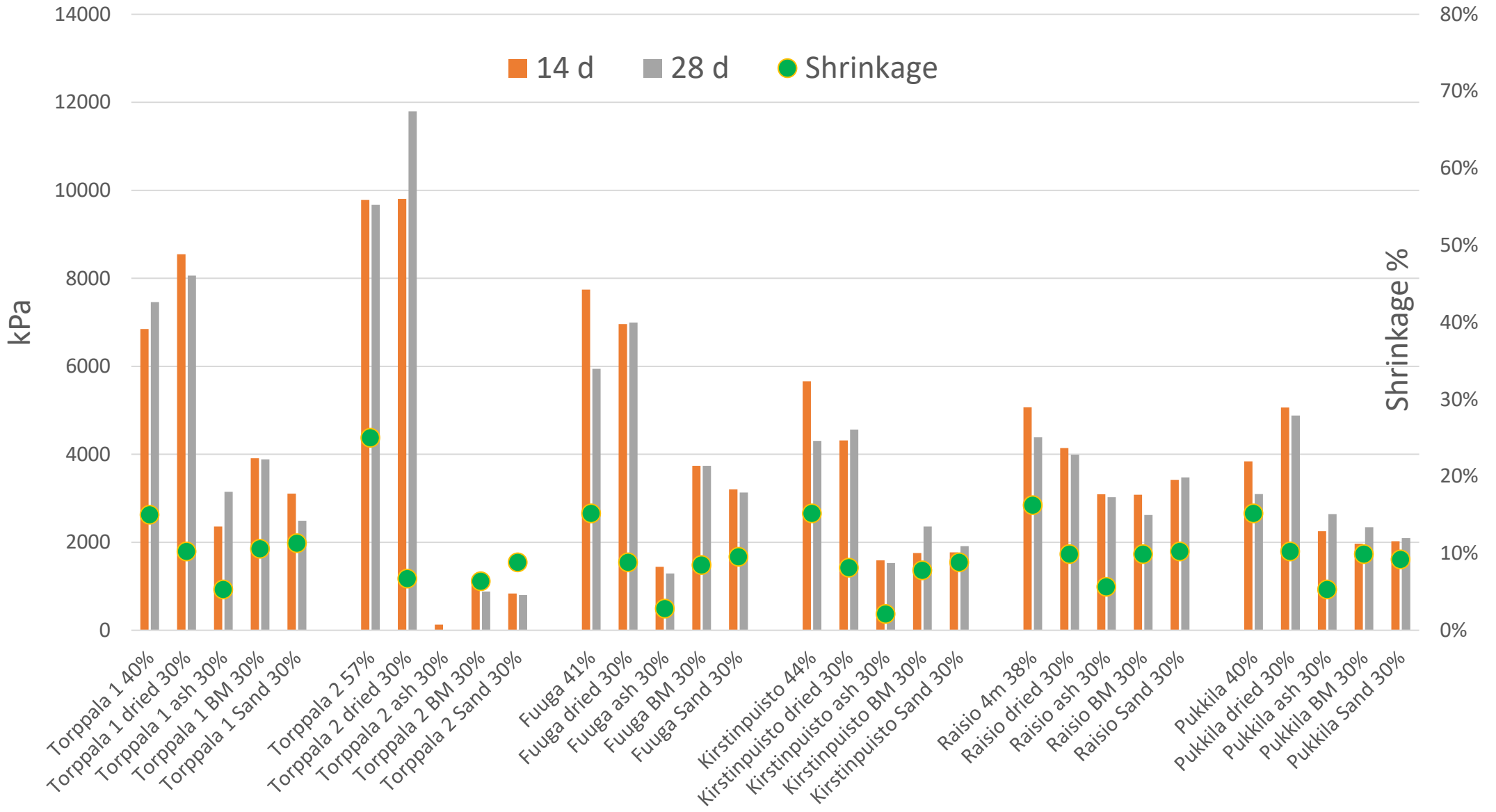
Mineraali	Illiitti	Kloriitti	Na-maasälpä	K-maasälpä	Kvartsi	Sarvivälke	Pyriitti
	%	%	%	%	%	%	%
Torppala 1	27	10	26	9	25	2.4	0
Torppala 2	35	8	24	8	21	2.8	1.6
Fuuga	18	9	29	11	30	2.7	0.4
Kirstinpuisto	32	12	24	9	31	2.7	0
Pukkila 3m	16	13	31	15	23	2.7	0
Pukkila surface	17	7	28	11	34	2.8	0
Raisio 4m	26	11	30	9	23	1.8	0
Raisio 8m	16	10	34	13	25	2.3	0
Itäharju 1	19	8	22	13	36	1.4	0
Itäharju 2	25	14	24	14	19	2.7	0
Herttuankulma	27	8	23	13	26	2	0.5
Voimakatu	18	12	22	14	31	2,5	0
Satama	13	4	25	19	39	0.9	0

+ Atterbergin rajat, vesipitoisuus, partikkelikoko

Saven puristuslujuus ja kutistuma

ÅA - Savien puristuslujuus/kutistuma

Hydraulisesti tiivistetyt kappaleet (CEB tiilet)

Compressed earth blocks

Laboratoriotutkimus

Sample preparation

Sekoitus

1 kg satsi

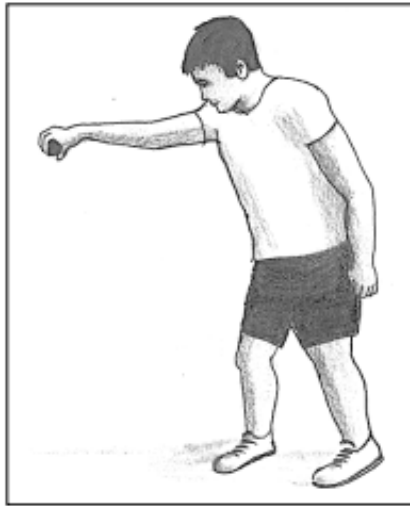
10 minuuttia

Konsistenssi testi

Nyrkki testi

Pudotus testi

CEB tiilet

Paine: 10, 20, 30 kN
-> 17, 33, 50 Mpa

1 mm/min -> 4-7 min

Paine

Puristettu näyte

Halkaisija = 28 mm
Korkeus = 40 mm

Säilytys + 22°C

Puristuslujuus

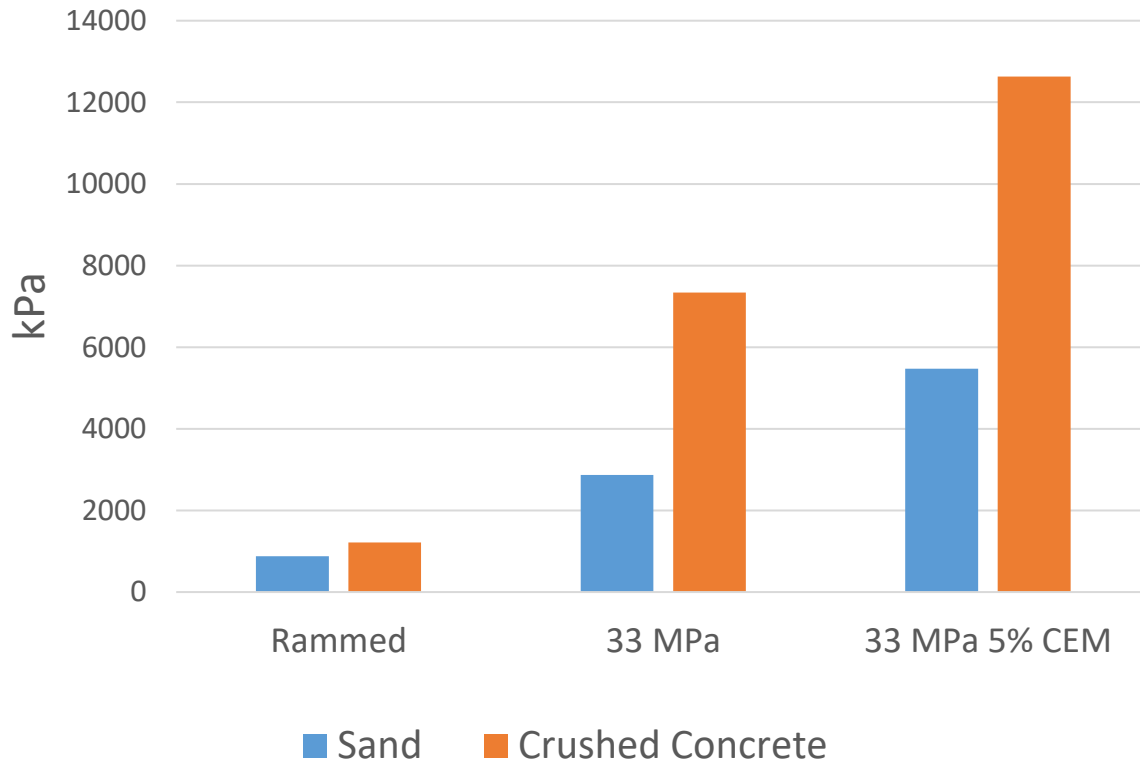
1, 7, 14 päivää

3 näytettä/päivä

Puristuslujuus – alustavat tulokset

Puristuslujuus – 14 päivää

- Hiekka 0-2 mm
- Betonimurske 0-2 mm
- 5 % sementtiä lisätty

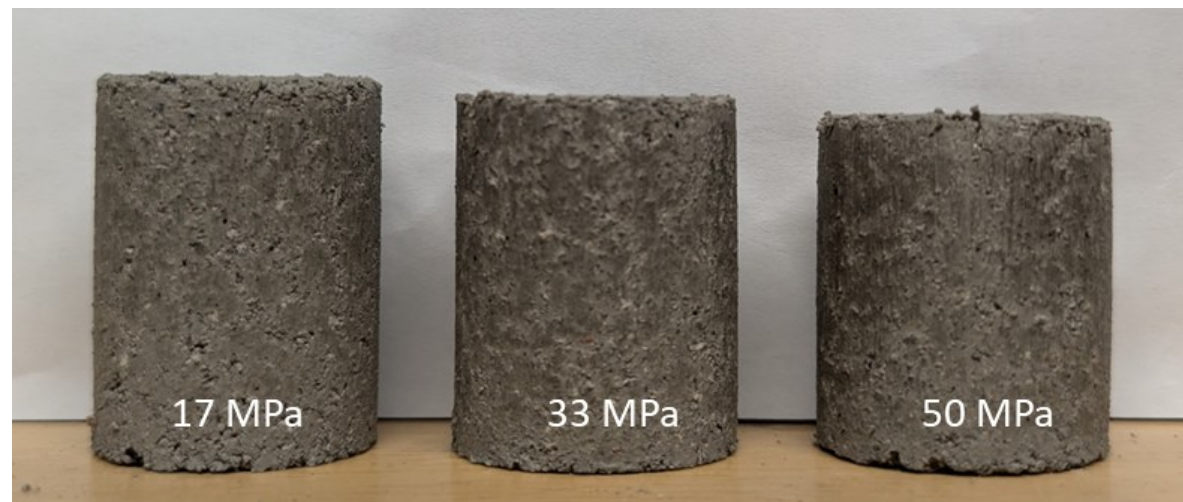
- Savi/betonimurske = 1:1.6
- Savi/hiekka = 1:2.4

Vesipitoisuus n. 18 %

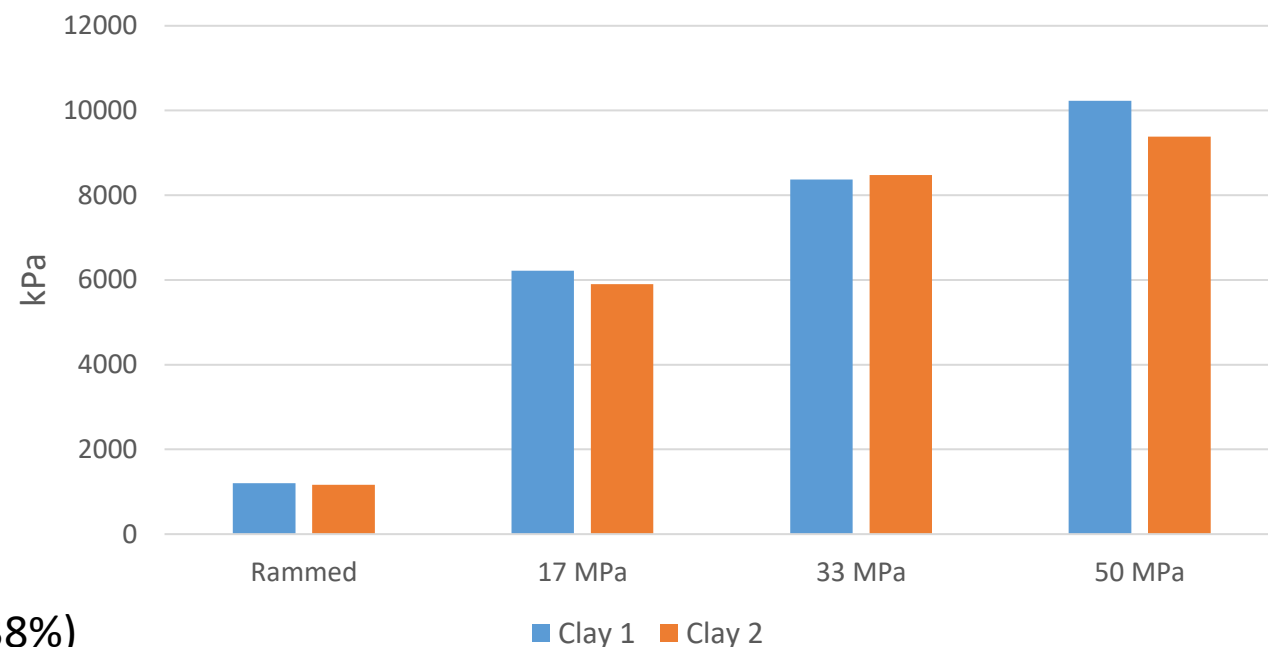
Proctor-testi (IC-testeri) osoitti myös noin 18 %.

Maan optimaalinen vesipitoisuus (OMC, optimum moisture content) tarkoittaa sitä vesimäärää, jolla maa voidaan tiivistää suurimpaan mahdolliseen tiheyteensä.

Puristuslujuus – paineen vaikutus

Puristuslujuus – 14 päivää

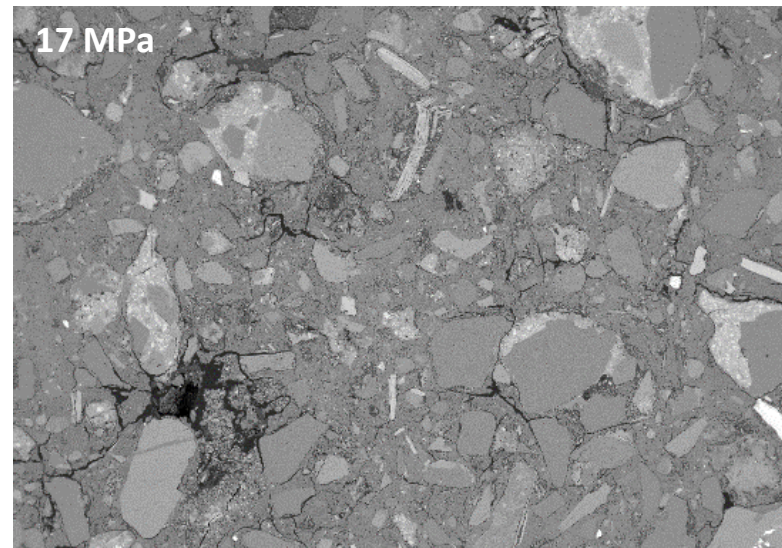
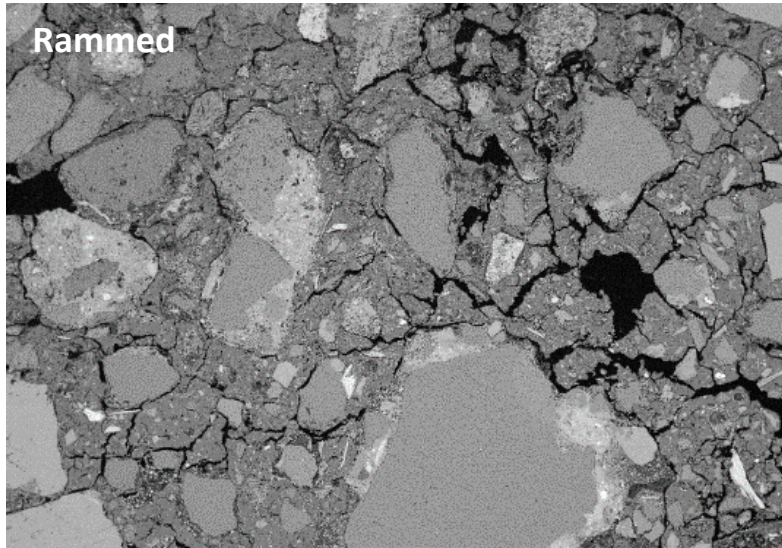
Savi 1/Savi 2 + betonimurske 0-2 mm (1:1.6, savi pitoisuus = 38%)

Optimaalinen esipitoisuus alussa n.18 %.

Vesipitoisuus pienenee paineen kasvaessa – vettä puristuu ulos näytteestä puristuksen aikana.

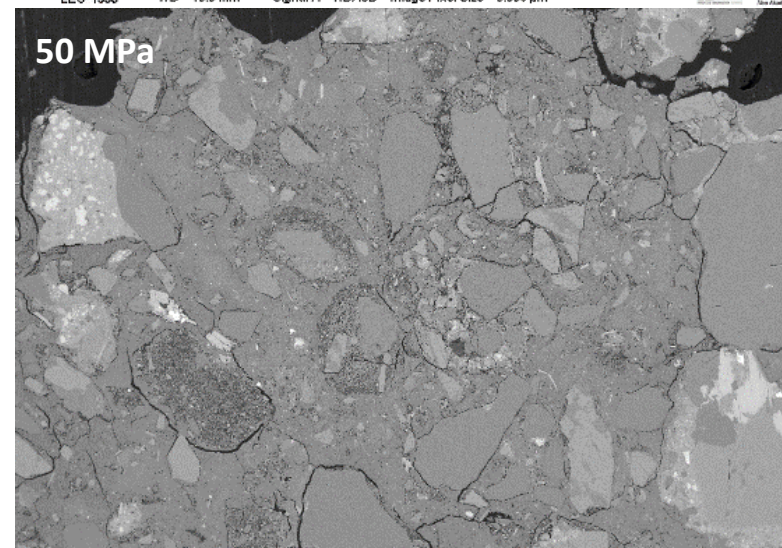
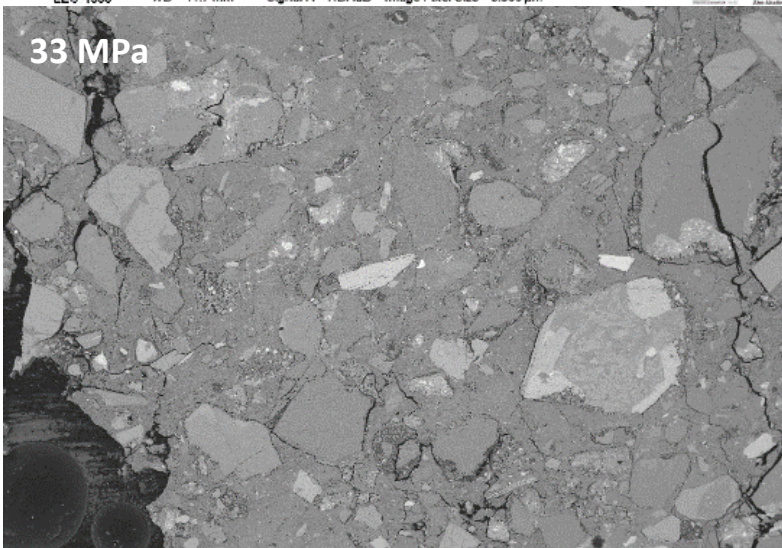
			Rammed	17 MPa	33 MPa	50 MPa
Vesi	%		18	14	13	11
Tiheys	g/cm ³	Savi 1	1.77	1.96	2.09	2.22
		Savi 2	1.76	1.95	2.10	2.22

SEM images – Compaction with increasing pressure

Crushed concrete

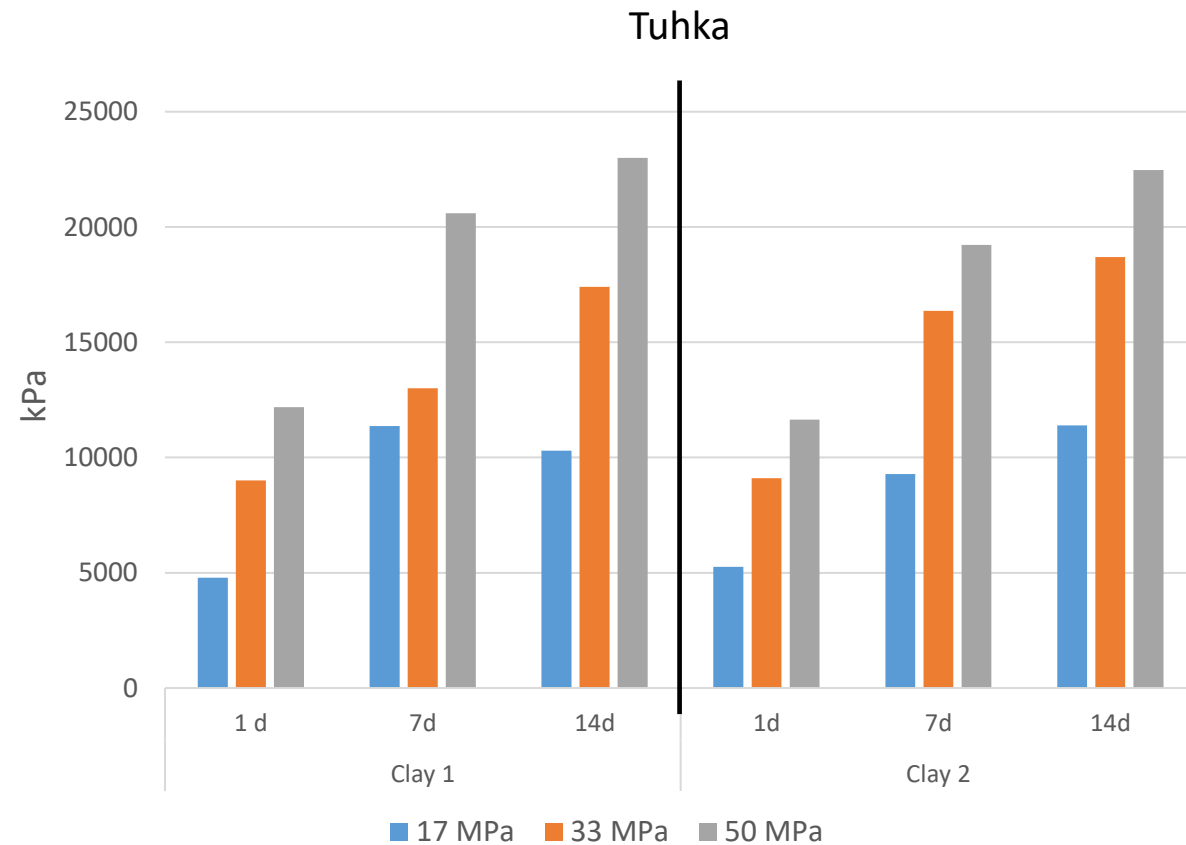
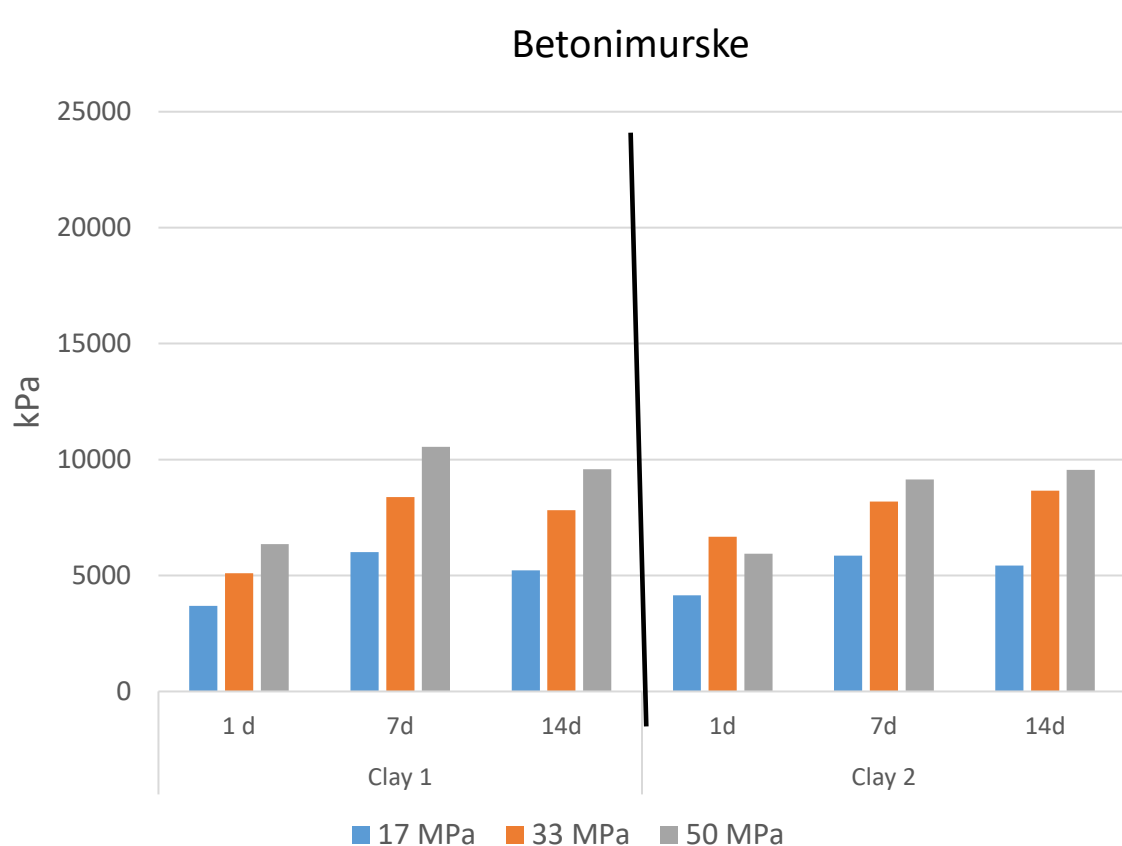
x30 magnification

Puristuslujuus - tuhka vs betonimurske

Savi + lentotuhka (50 %; 1:1) ja murskattu betoni (62 %; 1:1,6), vesipitoisuus 18 %

- Puristuslujuus kasvaa suuremmalla puristusaineella
- Päivästä 1 päivään 14 puristuslujuus kasvaa (näytteet kuivuvat, hieman pozzolaanista vaikutusta)
- Puristuslujuus on huomattavasti korkeampi, kun sideaineena on tuhka

Valomikroskopia – betonimurske vs tuhka

Betonimurske 0-2 mm

Tuhka < 100 μm

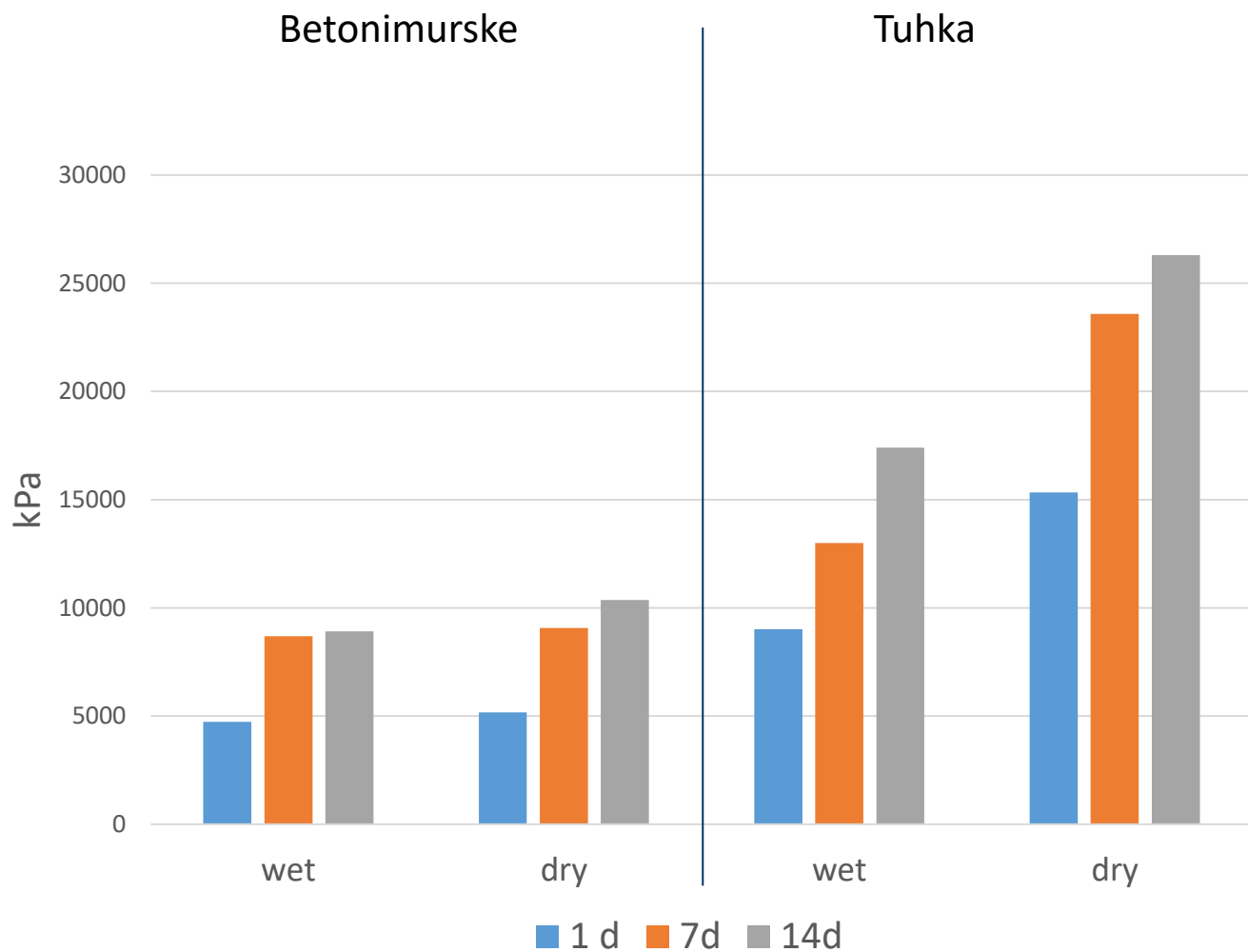
Savi – märkä vs kuivattu (lisätty vettä)

Savi kuivattiin, jauhettiin ja sekoitettiin sivuvirtojen kanssa

Vettä lisättiin sama määrä kuin märässä savessa

Kaikilla seoksilla oli suurin piirtein sama konsistenssi

Betonimurske – antaa samankaltaisia tuloksia.
Tuhka – tuottaa suuremman lujuuden kuivalle savelle.

Märkä vs kuivattu savi

Märkä savi-tuhka sekoitus

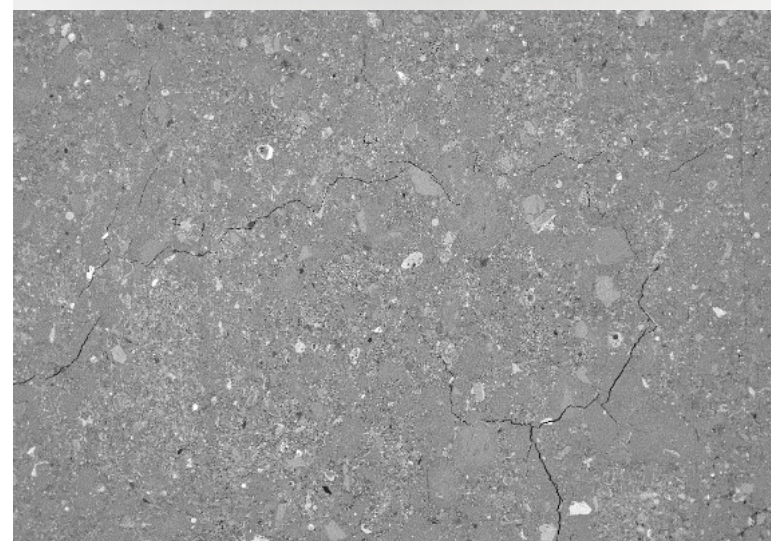
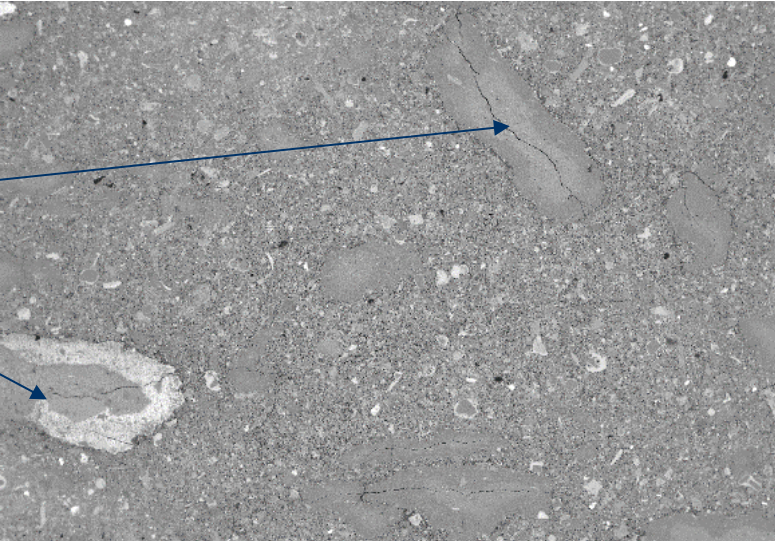

kuiva savi-tuhka sekoitus

Vaikea sekoittaa

Savi

200 μm Mag = 30 X EHT = 20.00 kV Aperture Size = 60.00 μm
LEO 1630 WD = 13.0 mm Signal A = HDAsB Image Pixel Size = 3.906 μm

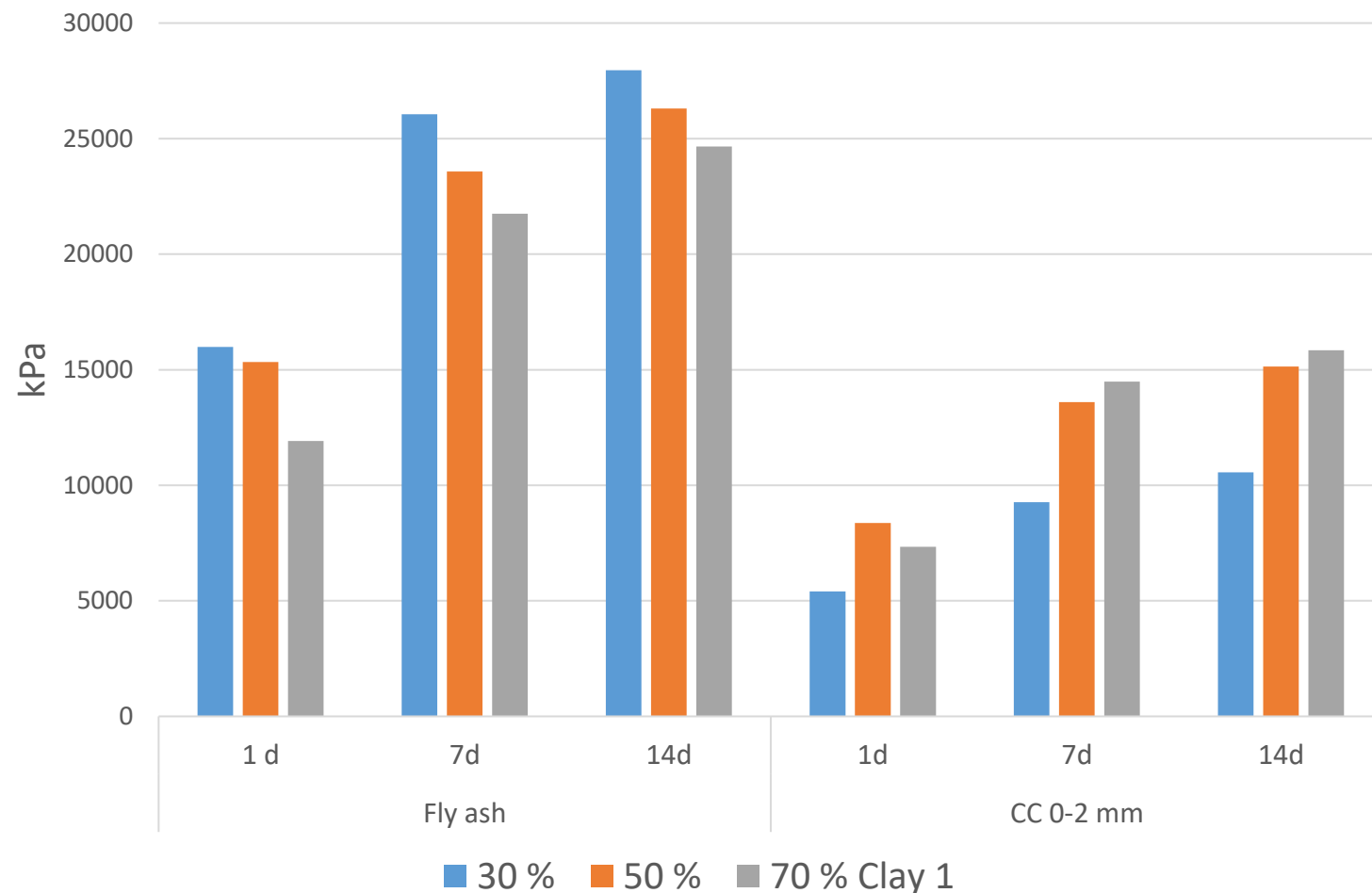
200 μm Mag = 30 X EHT = 20.00 kV Aperture Size = 60.00 μm
LEO 1630 WD = 13.0 mm Signal A = HDAsB Image Pixel Size = 3.906 μm

Kuivattu savi 1 sekoitettuna tuhkaan ja murskattuun betoniin eri suhteissa

- Savipitoisuudet 30, 50 ja 70 paino-%
- Puristusaine 33 MPa
- Vesipitoisuus 17,8–18,1 % ennen puristusta

Havainnot:

- Savipitoisuuden kasvu **pienentää hieman lujuutta**, kun sideaineena on tuhka
- Savipitoisuuden kasvu **lisää hieman lujuutta**, kun sideaineena on murskattu betoni (CC)

- Saviet sisältävät yleisesti **noin 40 % vettä**
- **18 % kosteus** antaa optimaalisen koostumuksen puristettujen maa-tiilien (CEB) valmistukseen.

Saven osuus CEB-tiilissä

- 30 % savea + hiekkaa (0–2 mm)
- 38 % savea + murskattua betonia (0–2 mm)
- 50 % savea + tuhkaa

Puristuslujuuden kehitys

- **Lujuus kasvaa** puristuspaikkeen kasvaessa
- Lujuus **kasvaa ajan myötä** (päivästä 1 päivään 14)
- **Kuivatun** saven käyttö mahdollistaa **suuremman** savipitoisuuden, mutta **ei paranna** lujuutta
- **Tuhkaa** sisältävät CEB-tiilet saavuttivat korkeimman puristuslujuuden (jopa **25 MPa**)
— verrattuna **hiekkaa tai betonimurskettä** sisältäviin tiiliin (< **15 MPa**)
- Tuhkan sekoittaminen **märkään saveen** on haastavaa työstettävyyden vuoksi

Jotko ehdotukset

- Veden imeytymisen mittaaminen
- Pilotointivaihe suuremmilla CEB-näytteillä

Kiitos!

